

מתוך גזר הדין של יגאל עמיר

והלב דואג והעין דומעת, גם משום שאנו כעם ספגנו סטירה מצלצלת על לחי חשופה, כשהתברר שהעבריינות הגיעה גם לחיינו הפוליטיים, כשממניעים לכאורה אידיאולוגיים קופד פתיל חייו של אדם. והרי ההיסטוריה מלמדת שכל אידיאולוגיה המקדשת את הרצח כאמצעי, סופה שהרצח הופך להיות כל האידיאולוגיה כולה. ושוב ניצבת בפנינו הוכחה, שפיחות הערכים בקרבנו הפך לנגע, עד שגם חשיבותם של החיים וקדושתם, שהיו ערך נשגב וכזה שאינו שנוי במחלוקת, שוב אינם כתמול שלשום. וגם בהם הפך לבם של אחדים מתוכנו כגס. הנאשם הניצב בפנינו ודומיו הם חלום הביעותים של כל שוחר דמוקרטיה, ולא חשוב כלל המחנה שאליו הוא משתייך.

כל רצח הוא מעשה נתעב, אך זה הנדון בפנינו נתעב שבעתיים, הואיל ולא זו בלבד שהנאשם לא הביע חרטה או צער, אלא ביקש להראות כמי ששלם עם המעשה שביצע. מי שמפקד פתיל חיו של אחר בדם קשר ובשלוות נפש שכזו, רק מעיד על עצמו לאילו תהומות של דלות ערכים התדרדר, והוא אינו ראוי ליחס כלשהו זולת חמלה, על שאיבד צלם אנוש. העובדה שצמחו בקרבנו גידולי פרא שכאלה, מחייבת לבדוק אלו חלקים במערכת החינוך בישראל כשלו, כשלא הצליחו להנחיל ולבסס את עקרונות הדמוקרטיה בקרב חלק מהדור הצעיר. מעשיו של הנאשם אינם רק כלשונו האישי, ולא עמו לבדו אנו באים היום חשבון, אלא עם כל מי שבדרך ישירה או עקיפה, במפורש או מכללא, נתנו לו להבין שמותר לגדוע חיי אדם על מזבח ה"מולך" של אידיאולוגיה כלשהי. ועוד עניין שסברנו שיש להדגיש, החברה בישראל על כל רבדיה, חטאה שוב ושוב בשנאת חינוך, ומיעטה באהבת אחרים. במשטר דמוקרטי מותר, לעיתים אף רצוי, חלוק על השקפת שלטון ועל קו מדיני שבו נקט. אך הכל צריכים לשנן, השכם והערב, שעם החפץ חיים אינו מחליף את הנהגתו בכדוריו של מתנקש, והדרך האחת לעשות היא – בחירות חופשיות דמוקרטיות. או הצבעת אי – אמון בכנסת, וכל עוד לא נפלה החלטה ברוח זו, הממשלה שנבחרה היא היחידה הממונה על ענייני המדינה, והכל סרים למרותה.

בעניין אחרון זה, לבנו מלא חרדה שמא מראותיו של יום י"א בחשון תשנ"ו (4/11/1995), נשכחו מלב. הימים הם ימי הכרעה, וכבר עולה באוזנינו קול צחצוח החרבות הפוליטיות, ואנו תוהים מה עוד צריך להתחרש, לאחר האסון הנורא שפקד אותנו, כדי שהכול ישננו את הלקח הנדרש.

הוויכוח המתנהל בתוכנו הוא קשה ונוקב, משום שהוא עוסק בשאלות יסודיות וקיומיות למדינת ישראל, לא רק בדורנו אלא גם ובעיקר לדורות הבאים. ועם זאת לכל יש מכנה משותף אחד – דאגה אמיתית וכנה לשלום המדינה מחד, ולשלום עם שכנינו, מאידך.

את הוויכוח הזה יש לנהל כפי שנהוג במשטר דמוקרטי, בתקיפות אך גם מתוך כבוד הדדי וסובלנות, וזו האחרונה מבחנה העליון הוא דווקא בשעה שנשמעות דעות לא אהודות מפיו של מיעוט. זאת ועוד, ובראש ובראשונה של מנהיגי הציבור, על כל גווניה של הקשת הפוליטית, המצווים לשנן לעצמם השכם ערב – "חכמים הזהרו בדבריכם"